

92 ♣ REVISTA DE GIRONA ♣ NÚM. 246 GENER - FEBRER 2008

Interiors

Pere Duran

Les voltes de la

Carles Ribera

Rambla

Les voltes, a Girona, a la Girona encotillada per muralles de fa un segle llarg, formaven part indestriable d'un paisatge urbà bigarrat, laberíntic, on els carrers i la gent i els animals i carruatges que els transitaven s'obrien pas entre murs constrenyedors i sentor perenne d'humitat barrejada de les dotzenes de flaires d'una ciutat que havia deixat de ser medieval pel pas del temps però no pas tant per la mudança de l'escenari.

Impassibles a les mutacions arquitectòniques i urbanístiques de l'indret, «aquestes conques buides, que són com enormes cloves de nou invertides, posades una al costat de l'altra i foradades pels costats», com va dibuixar magistralment Josep Pla, continuen resistint el pas del temps, dels gironins i dels cada cop més forasters que fan cap a la ciutat. Millor que Pla ningú no ha descrit aquests elements arquitectònics habituals en moltes altres ciutats però que en aquesta dels quatre rius durant molts anys foren tret d'identitat del paisatge visual. «A Girona» -deia l'escriptor de Llofriu- «hi ha molts porxos. N'hi ha sobre el riu, Onyar amunt, i en alguns carrers i places. Els de la plaça de les Cols -avui Rambla-, els de la plaça del Vi, els porxos d'en Rosés, són únics al món. Aquests arcs pesants, baixos, galtainflats, ventruts, pures formes intestinals -la mateixa vida-, fan un efecte inoblidable».

Pla escrivia sobre la capital provinciana del principi del segle passat. Reconvertida ja la plaça en la popular Rambla, en la zona d'interminable passeig, amunt i avall, avall i amunt, i sant tornem-hi, de diverses generacions de gironins, les voltes van esdevenir àrea comercial a cobert, clafides de gènere dels diferents establiments emblemàtics -ca l'Adroher, ca l'Escatllar i tants altres ja desapareguts- que ocupaven la via pública porxada com si fos una part més de la botiga, fent el trànsit més entretingut però alhora permetent el sa exercici de la conversa arrossegada a pas lent, el festeig discret o la solitària badoqueria a cobert de tots aquells gironins que, com els va observar Pla, «fan l'efecte sota les voltes que són ciutadans d'una altra vila, que han vingut de turistes a fer una excursió a Girona».

Les voltes de la Rambla també han estat punt de populars tertúlies de cafè -«enmig d'aquell brogit general, aquell dringar de copes, de tasses i de culleretes», algunes amb il·lustres personatges, com recorda una placa dedicada a Don Santiago Rusiñol que es troba just on hi havia el cafè Norat i on avui se serveixen pizzes i paelles precuinades d'aspecte menys il·lustre i de preus gens populars

Amb el pas dels anys i de les modes i amb l'evolució dels criteris urbanístics i d'ordenació de l'espai públic, les voltes de l'antiga plaça de les Cols han perdut tot rastre de la mà humana, aquell intervencionisme prosaic dels comerciants que les feia indefectiblement més atapeïdes, potser un punt més ombrívoles i claustrofòbiques, però també més bullicioses i acollidores. Molts gironins, grans i no tan grans, encara recordem els últims tronats aparadors de fusta encastats en alguns arcs, que donaven un regust de galeria comercial *avant la lettre* als porxos encara que fos a canvi d'ocultar la pedra, la sagrada pedra vella, que els criteris estètics del present obliguen a mostrar lluent, immaculada, despullada de tot ornamet pretesament sobrer. La fredor asèptica del model de ciutat-museu no n'anul·la, però, allò que Pla -un cop més, Pla- en va escriure fa un bon grapat de dècades: «Aquests arcs tan pesants, tan poc esvelts, amb una curvatura tan xafada, han fet suposar que donen un aire despectivament troglodític a Girona. Creiem el contrari: creiem que són el més civil, el més humanament permanent, el més fi de la ciutat, el que s'acosta més a la sensibilitat moderna més seriosa i més treballada. La persona que té alguna cosa a fer en aquest món i pensa en els porxos de Girona no caurà mai en la cursileria».